

KURTULUŞ SAVAŞINDA CEPHELER

Kurtuluş Savaşı, üç cephede gerçekleşmiştir;

- Doğu Cephesi:** Ermenilere karşı açılmıştır. TBMM bu cephede Osmanlı'dan kalma düzenli ordu ile (Kazım Karabekir'e bağlı 15. Kolordu) Ermenilere karşı, savaşmıştır.
- Güney Cephesi:** Güneydoğu Anadolu ve Çukurova'da Kuvayı Milliye birlikleri ile Fransızlara ve Ermeni çetelere karşı mücadele edilmiştir.
- Batı Cephesi:** Yunanlılara karşı açılan cephe. Bu cephede TBMM tarafından kurulan düzenli ordu kullanılmıştır.

Bilgi: Kurtuluş Savaşı'nda İngiltere ve İtalya ile aramızda silahlı çatışma yaşanmamıştır.

DOĞU CEPHESİ

- Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra ortaya çıkan karışıklıktan yararlanan Ermeniler Doğu illerini işgale başladılar.
- TBMM, Haziran 1920'de Osmanlı Devleti'nden kalma 15. Kolordunun başına Kazım Karabekir Paşa'yı Doğu Cephesi Komutanı olarak atadı.
- Kazım Karabekir komutasındaki 15.Kolordu, Sarıkamış ve Kars çevresini kurtararak Gümrü'ye kadar ilerledi. Zor durumda kalan Ermeniler ateşkes istedi. Ermenilerle Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920) imzalandı. Buna göre;
 1. Kars, Sarıkamış ve Iğdır TBMM'ye verilecek.
 2. Ermenistan Sevr Antlaşmasını tanımayacak,
 3. Ermenistan TBMM Hükümetini ve Misakı Milli'yi tanıyacak.

Gümrü Antlaşmasının Önemi

- ✓ TBMM'nin imzaladığı ilk antlaşmadır.
- ✓ TBMM'nin uluslararası alandaki ilk askeri ve siyasi başarısıdır.
- ✓ TBMM'yi ve Misakı Milli'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan olmuştur.
- ✓ Sevr'i geçersiz sayan ilk uluslararası siyasi belgedir.
- ✓ Doğu Cephesi ilk çözüme kavuşan cephe olup bölgedeki birlikler Batı ve Güney cephelerine kaydırılarak bu cephelerin güçlenmesi sağlanmıştır.

Bilgi: I. İnönü Savaşı'ndan sonra Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması imzalanmış ve Batum Gürcistan'a bırakılmıştır.

Bilgi: Doğu sınırlarımızı kesin olarak belirleyen antlaşma Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'la imzaladığımız Kars Antlaşması'dır.

GÜNEY CEPHESİ

- Mondros Ateşkes Antlaşmasından İngilizler **Hatay, Antep, Maraş, Adana ve Urfa** illerini işgal etmişler ancak daha sonra Fransa ile bir antlaşma imzalayarak buraları Fransızlara bırakmışlardır.
- **Fransızların** Ermenilerle birlik olarak güney illerimizi işgal etmeye başlaması üzerine, bölgede Kuvayı Milliye birlikleri ortaya çıkmış ve direniş başlamıştır.
- Sivas Kongresi'nden sonra bölgeye gönderilen **gönüllü subaylar direnişi örgütlemeye çalıştılar.**
- ✓ Maraş'ta **Sütçü İmam**, Antep'te **Üsteğmen Şahin Bey**, Urfa'da **Yüzbaşı Ali Saip Bey** halka liderlik yapmışlardır.
- ✓ **Fransa, Sakarya Meydan Muharebesi'**nden sonra TBMM Hükümeti ile **Ankara Antlaşması'nı** (20 Ekim 1921) imzalayarak Hatay dışında işgal ettiği yerlerden çekilmiştir. Böylece Güney Cephesi'ndeki askeri mücadele sona ermiştir.

Bilgi: TBMM, düşmana karşı kahramanca mücadele eden,

- **Antep'e "Gazi" (1921), Maraş'a "Kahraman" (1973), Urfa'ya "Şanlı" (1984)** unvanlarını vermiştir.
- **Güney Cephesinde düzenli ordu kullanılmamış, Kuvayı Milliye birlikleri ile düşmana karşı mücadele edilmiştir.**
- **Kuvayı Milliye'nin en etkili olduğu cephe Güney Cephesi'dir.**

Bilgi:

- **İşgallere karşı ilk direniş Güney cephesinde Hatay Dört Yol'da Fransızlara karşı başlamıştır.**
- **Güney Cephesi Antep, Urfa, Maraş, Adana ve Hatay yörelerini kapsamaktadır.**
- **Güney cephesi Sakarya Meydan Savaşından sonra Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması ile kapanmıştır.**

Bilgi: Antalya ve Konya çevresini işgal eden İtalyanlar ile aramızda ciddi bir sorun yaşanmamıştır.

DÜZENLİ ORDUNUN KURULMASI

Kuvayı Milliye'nin Kaldırılma Nedenleri

1. **Askeri disiplinden yoksun** olmaları
2. İşgalleri önleyememeleri ve **düşmanın ilerleyişini durduramamaları**
3. **Halktan zorla asker ve para toplamaları**
4. Kendilerine **karşı çıkanları cezalandırmaları**
5. Bazı Kuvayı Milliye komutanlarının **başına buyruk hareket etmeleri**
6. Düzenli düşman kuvvetlerine ancak düzenli birliklerle mücadele edilebileceğinin anlaşılması

Bilgi: Gediz Muharebesi'nden sonra Batı Cephesi, **batı** ve **güney** olmak üzere yeniden düzenlenmiş ve Genelkurmay Başkanlığı'na bağlanmıştır. Batı Cephesi Komutanlığı'na **Albay İsmet Bey**, Güney Cephesi Komutanlığına **Albay Refet Bey** getirilmiştir.

TBMM, düzenli orduyu kurmak ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla;

- Asker kaçaklarını önlemeye çalışmış ve bu amaçla **Firariler Kanunu** çıkarılmıştır.
- Askeri eğitim ve subay yetiştirmek için **Ankara Subay Mektebi** açılmıştır.
- Yeni vergiler konulmuş, **Anadolu'daki tüm gelirlere el koyulmuştur.**
- **Hint ve Afgan Müslümanlarından gelen para** yardımı kabul edilmiştir.
- İtilaf Devletlerine ait depolardan **silah ve cephane kaçırlarak** Anadolu'ya ulaştırılmıştır.
- Sovyet Rusya'dan **askeri ve ekonomik yardım** alınmıştır.

BATI CEPHESİ

- **İzmir'in işgali** (15 Mayıs 1919) üzerine açılmıştır.
- **Kurtuluş Savaşı'nın kaderinin belirlendiği cephe**dir.
- Bu cephede Yunanlılara karşı mücadele edilmiştir.
- Başlangıçta **Kuvayı Milliye birlikleri ile mücadele verilmiş, ancak** Temsil Kurulu'nun **Ali Fuat Paşa'yı komutan olarak atamasıyla** milli mücadelenin kontrolüne girmiştir.
- **Batı Cephesi'nde** düzenli ordunun kurulmasıyla **İsmet Paşa** asıl Batı cephesine, **Refet Paşa** da Güney cephesine komutan olarak atanmışlardır.
- Batı cephesi, Kurtuluş Savaşı'nın **en uzun süren ve en şiddetli savaşların** yapıldığı cephesidir.
- Bu cephedeki savaşlar 11 Ekim 1922'de **Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın** imzalanmasıyla sona ermiştir.

I. İNÖNÜ SAVAŞI (6-10 OCAK 1921) SEBEPLER

Yunanlıların;

- TBMM Hükümeti'ne **Sevr'i zorla kabul ettirmek**
- **Ankara'yı ele geçirip TBMM'yi dağıtmak** ve Milli Mücadele'yi engellemek
- Yeni kurulan **düzenli Türk ordusunu fazla güçlenmeden ortadan kaldırmak**
- Çerkez Ethem ayaklanmasından yararlanma

ULUSAL SONUÇLARI

- ✓ TBMM'nin kurduğu **düzenli ordunun Batı Cephesi'ndeki ilk zaferidir.**
- ✓ **Türk milletinin TBMM'ye ve düzenli orduya olan güveni artmıştır.**
- ✓ TBMM'nin otoritesi güçlenmiştir.
- ✓ Yeni Türk Devleti'nin ilk Anayasası **(Teşkilat-ı Esasiye Kanunu)** kabul edilmiştir (20 Ocak 1921).
- ✓ 12 Mart 1921'de **İstiklal Marşı** kabul edilmiştir.
- ✓ **Çerkez Ethem İsyanı** bastırılmıştır.

ULUSLARARASI SONUÇLARI

- İtilaf Devletleri Sevr'i yumuşatmak için **Londra Konferansı'nı** yapmak zorunda kaldılar.
- Sovyet Rusya ile **Moskova Antlaşması** imzalandı.
- Afganistan ile **Dostluk Antlaşması** imzalandı.

LONDRA KONFERANSI (23 ŞUBAT - 12 MART 1921)

- Doğu ve Güney cephelerinde kazanılan başarılar, **I. İnönü Savaşı'nın kazanılması** ve TBMM'nin Sovyet Rusya'ya yaklaşması üzerine İtilaf Devletleri tarafından düzenlenmiş bir konferanstır.
- **Amaç; Sevr'i biraz yumuşatarak TBMM'ye kabul ettirebilmek ve Yunan ordusuna toparlanması için zaman kazandırmaktır.**

Yorum: İtilaf Devletleri'nin, Londra Konferansı'na hem Osmanlı Hükümeti'ni hem de TBMM Hükümeti'ni çağırımlarının amacı, **iki hükümet arasındaki görüş ayrılıklarından yararlanmak istemeleridir.**

TBMM bu konferanstan bir sonuç çıkmayacağını bildiği halde;

- ✓ **Türk milletinin haklı davasını ve Misakı Milli'yi dünyaya duyurmayı,**
- ✓ İtilaf Devletleri'nin "Türkler barışa yanaşmıyor" propagandalarına engel olmayı,
- ✓ **Türk milletinin tek temsilcisinin TBMM olduğunu** kanıtlamayı amaçlamıştır.

Londra Konferansının Önemi

- İtilaf Devletleri, TBMM Hükümeti'ni toplantıya çağırarakla **TBMM'nin varlığını ilk kez resmen ve hukuken** tanımışlardır.
- TBMM, **Misakı Milli'yi dünya kamuoyuna duyurmayı başarmıştır.**
- İtilaf Devletleri arasında varolan görüş ayrılığı iyice artmıştır.

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921)

TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında Moskova Antlaşması'nın imzalanmasında;

- İki devletin de düşmanlarının ortak (İtilaf Devletleri) olması,
- Siyasi ilişkilerde (diplomasi) alanında birbirine ihtiyaç duymaları,
- Sovyet Rusya'nın, Yeni Türk Devleti'nin Batılı devletlerle yaklaşmasını istememesi,
- TBMM'nin Sovyet Rusya gibi büyük bir devletin desteğine ihtiyaç duyması etkili olmuştur.

Maddeler

1-Her devlet (taraflar) kendi geleceğine kendisi karar verecektir.

Yorum: Bu madde ile **Sovyet Rusya ve TBMM Hükümeti, birbirlerinin bağımsızlıklarına saygılı olacaklarına** dair güvence vermişlerdir.

2-Taraflardan birinin tanımadığı uluslararası bir antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.

Yorum: Bu madde **iki devletin dış politikada birlikte hareket edeceğini** gösterir.

Bu madde ile **Sovyet Rusya Misak-ı Milli'yi tanımış** ve Sevr Antlaşması'nı reddetmiştir.

3-Osmanlı Devleti ile Çarlık Rusya'sı arasında imzalanan bütün antlaşmalar geçersiz sayılacaktır.

Yorum: Bu madde **iki ülkede de köklü rejim değişikliği olduğunu** gösterir.

4-Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla Sovyet Rusya Gümrü Antlaşması'nı ve Doğu sınırını tanıyacaktır.

Bilgi: **Batum**, Misak-ı Milli'den verilen **ilk tavizdir.**

Moskova Antlaşmasının Önemi:

- ✓ İlk defa **Batılı bir devlet TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi tanımıştır.**
- ✓ **Sovyet Rusya, TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk Avrupalı devlettir.**
- ✓ **Doğu Cephesi güvenlik altına alınmış ve buradaki birliklerimiz diğer cephelere kaydırılmıştır.**

AFGAN DOSTLUK ANTLAŞMASI (1 MART 1921)

Bu antlaşmayla;

- ✓ **Afganistan** TBMM Hükümeti'nin, TBMM'de Afganistan'ın bağımsızlığını tanımıştır.
- ✓ **Taraflardan birinin saldırıya uğraması durumunda diğerinin yardım etmesi** kararlaştırılmıştır.
- ✓ Türkiye'nin **kültürel yardım** amacıyla Afganistan'a en az beş yıl kalmak şartıyla **öğretmenler ve subaylar** göndermesi karara bağlanmıştır.

Yorum: Bu antlaşma ile **Yeni Türk Devleti'ni tanıyan ilk İslam Devleti Afganistan** olmuştur.

İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ (12 MART 1921)

- Düzenli ordunun kazandığı Birinci İnönü zaferinin sevinci, ülkenin her yanında kutlanırken **millî duyguları uyandıracak** bir bağımsızlık marşına ihtiyaç duyuldu.
- Bu marş, **millîtimizin bağımsızlığını** ifade etmeli; halkı coşturmalıydı. **Mehmet Âkif'in** yazdığı **İstiklal Marşı** şiiri birinci seçildi.
- TBMM, **12 Mart 1921'de** İstiklal Marşını millî marş olarak kabul etti.
- Önceleri değişik bestelerle okunan İstiklal Marşı **1930** yılında **Osman Zeki Üngör** tarafından yeniden bestelendi.

II. İNÖNÜ SAVAŞI (23 MART -1 NİSAN 1921) Sebepleri**Nedenleri:**

- Londra Konferansı'ndan bir sonuç alınamaması,
- Sevr'i TBMM'ye zorla kabul ettirmek,

Sonuçları:

- ✓ **Halkın TBMM Hükümeti'ne ve düzenli orduya olan güveni artmıştır.**
- ✓ Mustafa Kemal Paşa, Batı Cephesi komutanlığına çektiği kutlama telgrafında: *"Siz orada yalnız düşmanı değil, aynı zamanda Türk Milleti'nin makûs (kötü giden) talihini de yendiniz."* diyerek zaferin önemini vurgulamıştır.
- ✓ **İtalyanlar Anadolu'da işgal ettiği yerleri boşaltmaya başlamışlardır.**
(İtalya, Sakarya Savaşı'ndan sonra tamamen Anadolu'dan çekilecektir.)

KÜTAHYA-ESKİŞEHİR SAVAŞLARI (10 - 24 TEMMUZ 1921)

- Yunanlılar, **İnönü Savaşları'nın intikamını almak, TBMM Hükümeti'ni ortadan kaldırıp milli mücadele hareketini engellemek**, Sevr Barış'ını Türk milletine kabul ettirmek amacıyla İngiltere'den aldıkları silah ve askeri malzemelerle yeni bir saldırı için tekrar hazırlıklara başladılar.
- 10 Temmuz 1921 günü üstün kuvvetlerle Eskişehir ve Afyon yönünde saldırı başlatan Yunanlılar, Türk ordusunu geri çekilmeye zorladılar **(aldığımız ilk ve tek yenilgi)**.
- Bu yenilgi üzerine **Türk kuvvetleri** Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle;
 - **Yeniden toparlanmak için zaman kazandırmak,**
 - **Düşmanla arasında doğal bir engel oluşturmak,**
 - **Yunan kuvvetlerini ordu merkezlerinden uzaklaştırmak,**
 - **Taarruz gücüne erişebilmek için ihtiyaçlarını karşılamak ve eksikliklerini gidermek** amacıyla **Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmiştir.**

Sonuçları:

- ✓ **Kütahya, Eskişehir ve Afyon** Yunanlıların eline geçti.
- ✓ TBMM'de olumsuz **tartışmalar** yaşandı ve **Mustafa Kemal Paşa'ya karşı tepkiler** yoğunlaştı.
- ✓ **Meclis'in Kayseri'ye taşınması** fikri gündeme geldi.

BAŞKOMUTANLIK KANUNU (5 Ağustos 1921)

- Eskişehir-Kütahya Muharebeleri sonucunda, **Türk ordusunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi**, TBMM'de Mustafa Kemal'e yönelik tartışmaların başlamasına neden oldu.
- Mustafa Kemal, **Meclisin tüm yetkilerinin üç aylık bir süre için kendisine verilmesi şartıyla**, Başkomutanlığı kabul edeceğini belirtti.
- **5 Ağustos 1921**'de kabul edilen **Başkomutanlık Kanunu**yla, Mustafa Kemal Paşa'ya Meclisin tüm yetkileri verilerek (yasama, yürütme, yargı), üç aylık bir süre için Başkomutan seçildi.

Yorum:

1. Mustafa Kemal Paşa, Erzurum Kongresi öncesinde istifa ederek ayrıldığı **askerlik görevine yeniden dönmüştür**.
2. Mustafa Kemal Paşa'nın bu yetkiyi istemesindeki temel amaç; **hızlı karar alıp uygulayabilmek** ve **devlet işlerinde tek başına hareket** edebilmektir.
3. Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlık yetkisi, daha sonra süresiz hale getirilmiştir. Bu durum Meclisin Mustafa Kemal Paşa'ya karşı güveninin arttığını gösterir.

MAARİF (EĞİTİM) KONGRESİ

- Kütahya- Eskişehir Savaşlarının devam ettiği günlerde 15 Temmuz 1921'de Ankara'da Erkek Öğretmen Okulu'nda bir kongre yapılmıştır. Kongreye Mustafa Kemal ile birlikte 180 eğitimci katılmıştır.

Yorum: Kütahya-Eskişehir Savaşlarının en yoğun olduğu günlerde böyle bir toplantının yapılmış olması **Atatürk'ün eğitime verdiği önemi** göstermektedir.

TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ (7-8 AĞUSTOS 1921)

- Başkomutan Mustafa Kemal Paşa; **ordunun acil ihtiyaçlarını karşılamak** amacıyla yetkisini kullanarak, **8 Ağustos 1921**'de **Tekalifi Milliye Emirlerini** (Milli Yükümlülükler) yayımladı.
- Kurtuluş Savaşı yıllarında Yeni Türk Devleti'nin gelirleri ordunun ihtiyaçlarını karşılayamadığından Tekalifi Milliye Emirleri çıkartılarak **ordunun ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır**. Türk halkı kendisinden istenilen yardımları fazlasıyla vermiş ve bir hafta içerisinde ordunun ihtiyaçları büyük ölçüde karşılanmıştır. Tekalifi Milliye Emirleri'nin yayınlanması,
- **"Topyekün Seferberlik"** halinin başlatıldığını gösterir. **Milli birlik ve beraberliğin** en güzel örneğidir.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ (23 AĞUSTOS – 12 EYLÜL 1921)

Yunanlılar;

- **Sevr'i Türklere zorla kabul ettirmek,**
- **Ankara'yı alarak TBMM'yi ve düzenli orduyu yok etmek** amacıyla saldırıya geçtiler.
- Başkomutan Mustafa Kemal Paşa; *"Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, kanla ıslanmadıkça bırakılamaz."* emrini vererek **'topyekün savaş'** taktiğini uygulamıştır.

ULUSAL SONUÇLARI

- Yunan ordusunun saldırı gücü kırılarak savunma durumuna çekildi. **Türk ordusu taarruz konumuna geçti.**
- Türk ordusunun 1683 II. Viyana Kuşatmasından beri Avrupa karşısında devam eden **gerileyişi sona erdi.**
- TBMM, Mustafa Kemal Paşa'ya "**Mareşallik**" rütbesi ve "**Gazilik**" ünvanı verdi (19 Eylül 1921).
- Türk ordusu bu savaşta çok sayıda subayını kaybettiği için Sakarya Muharebesi "**Subaylar Savaşı**" olarak da bilinir.

ULUSLARARASI ALANDAKİ (DIŞ SİYASETTEKİ) SONUÇLARI

- ✓ **İtalyanlar**, Anadolu'da işgal ettikleri yerlerden tamamen **çekildiler.**
- ✓ **İtilaf Devletleri arasındaki** görüş ayrıkları iyice arttı ve **birlik** tamamen **bozuldu.** İngilizler TBMM karşısında yalnız kaldılar.
- ✓ İtilaf Devletleri, Türkiye ve Yunanistan'a ateşkes teklifinde bulunmuşlardır.
- ✓
- Sovyet Rusya'nın isteği ile **Kafkas Cumhuriyetleri** ile **TBMM Hükümeti** arasında **Kars Antlaşması** imzalandı (13 Ekim 1921). Buna göre; **Doğu sınırimız kesin olarak** çizilmiştir.
- **Fransa ile TBMM Hükümeti** arasında 20 Ekim 1921'de **Ankara Antlaşması** imzalandı. Bu antlaşmaya göre;
 - Fransızlar, işgal ettiği yerlerden çekilecek,
 - **Hatay** Fransa'nın mandası **Suriye'de kalacak**

Yorum:

1. Hatay'ın Fransa'ya bırakılması **Misakı Milli'den verilen ikinci tavizdir.**
2. TBMM'yi ve Misakı Milli'yi tanıyan ilk İtilaf Devleti Fransa'dır.
3. Hatay ve İskenderun dışında bugünkü Suriye sınırimız çizildi.
4. **Güney cephesi kapandı** ve bundan sonra bütün birliklerimiz Batı Cephesi'ne kaydırıldı.

BÜYÜK TAARRUZ VE BAŞKOMUTANLIK MEYDAN MUHAREBESİ
(26 AĞUSTOS – 18 EYLÜL 1922)

- **26 Ağustos 1922** günü sabah saatlerinde yoğun topçu atışıyla başlayan Türk taarruzu karşısında Yunan ordusu kaçmaya başladı.
- **30 Ağustos 1922'de** yapılan **Başkomutanlık (Dumlupınar) Meydan Muharebesi'nde** Yunan ordusunun büyük bir bölümü yok edildi.
- Atatürk'ün "**Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!**" emrini alan kahraman Türk ordusu, 9 Eylül günü **İzmir'e**, 11 Eylül günü **Bursa'ya** ve 18 Eylül günü **Balıkesir'e** ulaşarak **tüm Batı Anadolu'yu düşmandan temizledi.**

SONUÇLARI

- ✓ Batı Anadolu Yunan işgalinden kurtarılmıştır.
- ✓ **Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası başarıyla tamamlanmıştır.**
- ✓ Türk ordusunun kesin zaferi nedeniyle İtilaf Devletleri TBMM'ye ateşkes teklifinde bulunmuşlar, bunun sonucunda da Mudanya Ateşkesi imzalanmıştır.

Yorum: Büyük Taarruz, **tamamen taarruza ve düşmanı yurttan atmaya yönelik bir savaştır.**

MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI (11 EKİM 1922)

- Görüşmelere; **İngiltere, Fransa, İtalya** ve **TBMM Hükümeti** adına **İsmet Paşa** katılmıştır.
- Yunan temsilcileri ateşkes görüşmelerine katılmamış, görüşmelerde Yunanistan'ı İngiltere temsil etmiştir.

Yorum: Yunanistan'ın görüşmelere katılmadığı halde alınan kararları kabul etmesi, **kendi iradesiyle hareket etmediğini, İngiltere'nin güdümünde olduğunu** gösterir.

MADDELERİ

- Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki **savaş sona erecektir.**
- **Yunanistan**, 15 gün içinde **Doğu Trakya'yı** (Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ) **boşaltacaktır.**
- **İstanbul** ve **Boğazlar**, **TBMM Hükümeti'ne bırakılacak**, ancak İtilaf Devletleri kuvvetleri kesin barış yapılincaya kadar burada kalacaklardır.

Yorum: Bu madde **Osmanlı Devleti'nin hukuken sona erdiğinin** göstergesidir.

MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASININ ÖNEMİ VE SONUÇLARI

- ✓ Türk Kurtuluş Savaşı'nın **silahlı mücadele dönemi sona erdi, diplomatik mücadele dönemi başladı.**
- ✓ **Doğu Trakya** (Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ) ve **İstanbul** savaş yapılmadan kurtarıldı.
- ✓ Türk-Yunan mücadelesi kesin olarak sona erdi.
- ✓ **İtilaf Devletleri** (özellikle İngiltere ve İtalya), bu antlaşmayı imzalamakla **yeni Türk Devleti'nin siyasi varlığını tanımış oldular.**

NOT: Özet ders notlarımın **TİCARİ AMAÇLI** platformlarda paylaşılmasına rızam yoktur.

EBA'da, Whatsapp gruplarında ve öğrencilerle paylaşabilirsiniz...